

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Mt 7, 24 – 27

Text: Gn 7, 17 – 24 *Potopa na zemi trvala čtyřicet dní, vod přibývalo, až nadnesly archu, takže se zdvihla od země. Vody zmohutněly a stále jich na zemi přibývalo. Archa plula po hladině vod. Vody na zemi převelice zmohutněly, až přikryly všechny vysoké hory, které jsou pod nebesy. Do výšky patnácti loket vystoupily vody, když byly přikryty hory. A zabynulo všechno tvorstvo, které se na zemi pohybuje, ptactvo, dobytek i zvěř a také všechna na zemi se hemžící havěť, i každý člověk. Všechno, co mělo v chřípích dech ducha života, cokoli bylo na suché zemi, pomřelo. Tak smetl Bůh vše, co povstalo, co bylo na povrchu země: od lidí až po zvířata, po plazy a nebeské ptactvo, všechno bylo smeteno ze země. Zachován byl pouze Noe a to, co s ním bylo v arše. Mohutně stály vody na zemi po sto padesát dní.*

„Potopa na zemi trvala čtyřicet dní.“ Tak jsme to četli. To je stejně dlouho, jako trvá postní doba před Velikonocemi. Čtyřicetidenní půst je pro toho, kdo jej zachovává, dost dlouhý na to, aby se člověk těšil, kdy už konečně nastanou velikonoční svátky. O co víc se těšíme, jestliže ve svém životě prožíváme něco jako potopu. Období strádání, nejistoty, strachu, různých omezení, prostě nouzový stav. Ve skutečnosti Noe a jeho rodina nestrávili v arše pouhých čtyřicet dní, ale celkem 371 dnů, než mohli opustit archu. Mimochodem, víte, že zrovna včera tomu bylo 371 dnů od prvního výskytu covidu u nás? A teď si představte ten lockdown v arše, houpající se na vlnách potopy, v lodi bez oken, zato mezi zvířaty a bez moderních toalet? Dá se tohle vydržet?

Tak tyto úvahy mě napadly v souvislosti s neveselým covidovým výročím. Může nám v této souvislosti být nějak užitečný příběh o potopě? Záleží, jak se na něj budeme dívat. Pro jedny je to příběh o Božím hněvu a soudu. Pro jiné je to příběh o naději a záchraně. Záleží na tom, zda ho čteme z pohledu pesimisty nebo optimisty. Skutečnost, že všechno jednou skončí lze totiž vnímat oběma způsoby.

Kdybychom zůstali u 17. verše, tak máme za to, že potopa trvala 40 dní. Všichni ale víme, že země se z následků potopy vzpamatovávala celý rok. Počítal s tím Noe, když vstupoval do korábu? Objednal dostatek obživy pro všechnu zvěř i posádku? Jak to celé zorganizoval? Jak to, že on byl na potopu připraven, zatímco ostatní lidé byli zaskočeni? Měl plán, jak to celé přežít nebo prostě jen spoléhal na Boží milost?

Samozřejmě, že to nejsou otázky pro vědce a archeology, protože biblické podání pracuje s teologickou interpretací dobové mytologie. Jsou to existenciální otázky.

Potopa, jako symbol těžkého životního období představuje něco, co může potkat každého z nás. Může to být nemoc a její trvalé následky, obtížná situace v rodině, problémové vztahy, spory, rozvod manželství, ztráta zaměstnání, pracovní vyhoření, deprese, ztráta milované osoby, vyrovnání se s tělesným postižením, pocit trvalého ohrožení, strach z nákazy nebo třeba dočasné omezení volného pohybu a život pod rouškou či s respirátorem. Toho, co nás zaplavuje a v čem se utápíme může být spousta. Může to přijít náhle i plíživě. Může nám to vzít pevnou půdu pod nohama. Můžeme toho mít až po krk nebo až nad hlavu.

Jak dlouho se dá takový stav vydržet? Většinou moc dlouho ne, pokud se nemáme čeho chytit. Pokud nás něco nepodrží. Pokud nevidíme žádnou naději. Pokud nemáme archu alespoň z goferového dřeva nebo dům postavený na skále. Také je dobré si uvědomit, že archa z goferového dřeva i dům na skále se nestavějí proto, abychom se potopě vyhnuli, ale naopak abychom jí mohli čelit.

A já si kladu otázku: Přežil Noe potopu, protože byl na ni náležitě připraven? Nebo přežil jen zázrakem a díky Boží milosti? Zachránil Noe sebe, svou rodinu a všechnu zvěř díky skvěle

zmáknuté logistice, díky svému přesnému odhadu a predikcím, díky správně vypočteným nákladům na udržení života v lodi? Nebo bylo jen otázkou náhody, že přežil?

Myslím, že na to nejde odpovědět jednoduše. Podle biblického podání Noe udělal všechno proto, aby měl šanci potopu přežít. Spočítal rozměry korábu, rozdělil ho na patra, vytvořil seznamy zvířat, která je třeba do archy uvést, spočítal množství potřebné potravy a tu shromáždil do lodi také. Kdyby to neudělal, zahynul by spolu s ostatními. Podobně později Izraelci v Egyptě také učinili všechna potřebná opatření, aby je pominul anděl zhoubce, jinak by mezi nimi pomřelo vše prvorozené. Motivem, k takovému počínání byla víra v Hospodina. Víra, že to má smysl. I u Noeho jde tedy o jednání víry. Respektive o poslušnost Božího slova, jak to říká Ježíš ve svém podobenství: „Každý, kdo slyší tato má slova a plní je, bude podoben rozváznému muži, který postavil svůj dům na skále.“ I Noe, jak čteme, udělal všechno, jak mu Hospodin přikázal. V listu Židům je to komentováno slovy: „Noe věřil, a proto pokorně přijal, co mu Bůh oznámil a co ještě nebylo vidět, a připravil koráb k záchraně své rodiny. Svou vírou vynesl soud nad světem a získal podíl na spravedlnosti založené ve víře.“ Byla to tedy Noemova zásluha, že zachránil život sobě i druhým?

Myslím, že je důležité nepominout jeden drobný verš, který je v textu o potopě uveden jako jakési předznamenání, podle něhož je nutno celý příběh interpretovat. Je to verš 8.: „Ale Noe našel u Hospodina milost.“ A pak následuje, co vše Noe pro záchranu udělal. Bylo mu to však dáno učinit z Boží milosti.

Další otázka, opět jen filozofická: Věděl Noe dopředu, jak dlouho potopa potrvá? Jistě ne. Jistě nevěděl, co všechno ho čeká. A kdyby to tušil, kdoví, zda by už předem nerezignoval. Jednal ve víře. Myslím, že ani v tom nejhorším snu si nedovedl přestavit nesnáze a hrůzy potopy. Myslím, že ho nic nemohlo dostatečně připravit na roční lockdown v arše. Myslím, že brzy toho měli všichni plné zuby. A naříkali, že to už trvá dlouho. Přesto, když pak s lodí přistáli na Araratu, Noe rozvolňoval možnost volného pohybu velmi opatrně a opakovaně prováděl pomocí ptáků testy, zda je už bezpečné archu opustit. Teprve na Boží pokyn, stejně jako na začátku, vyšel z archy a první, co udělal bylo, že vybudoval oltář Hospodinu.

Bratři a sestry, mluvil jsem o potopě jako o těžkém životním období a vy si tam promítněte, co odpovídá vaší osobní zkušenosti. Pro mě ten dnešní biblický příběh znamená, že je rozhodně dobré, ne-li nezbytné, být náležitě připraven. Mít základy na skále a loď z goferového dřeva. Ale stejně si myslím, že nikdy nebudu připraven tak, aby mě už nic nepřekvapilo. A že vydržím všechno jako Noe, na to bych rozhodně nesázel. Spíš sázím na tu Boží milost, jak čtu epištoly Jakubově, že „bude-li Pán chtít, budu naživu a udělám to neb ono“. A doufám, že na konci tunelu uvidím duhu.

Modlitba: *Pane Bože, děkujeme ti, že nás vybízíš k připravenosti a k trpělivosti. A že nás snad nepodrobíš zkoušce, kterou bychom nemohli vydržet. Děkujeme ti, že máš připraveno východisko a dáš nám sílu, abychom mohli obstát. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane náš, Ježíši Kriste, vyslechni a vyslyš naše prosby a přímluvy za naše bližní. Prosíme za své bratry a sestry, abychom spojení ve víře, společně usilovali o zvěstování tvého jména všem lidem. Prosíme za své bližní, kteří prožívají těžké chvíle svého života. Prosíme za nemocné, zvláště za ty, kteří si nesou postižení celým svým životem. Prosíme za lidi v obtížných životních situacích a problémových vztazích, za manželství, která spějí ke rozvodu, za pracující, kterým hrozí ztráta zaměstnání, za lidi přepracované, kterým hrozí vyhoření, za lidi trpící neurózami, depresemi a úzkostmi. Modlíme se za pozůstalé, kterým někdo zemřel, prosíme za tělesně postižené a sociálně vyloučené. Prosíme za ty, kdo jen s obtížemi zvládají nástrahy života, za ty, kdo trpí pocitem odcizení, nepřijetí či osamělosti. Těm všem se dej poznat jako milující Otec, kterému leží na srdci život nás všech. Amen.*